



CONGRÉS DEL TORN D'OFICI. ICAB 2013.

COMUNICACIÓ PONÈNCIA:

FINANÇAMENT DEL SISTEMA DE JUSTÍCIA GRATUÏTA VS. GARANTIES

GRUP D'ADVOCATS JOVES

Barcelona, 7 d'octubre de 2013.

Tot seguit s'exposen arguments i comentaris relatius a la ponència esmentada, tant d'esmena, ratificació com de complement a fi de poder elaborar unes conclusions suficients per millorar el sistema vigent de torn d'ofici i assistència jurídica gratuïta.

Donat que la ponència a què es refereix aquesta comunicació no es troba numerada per pàgines o paràgrafs, aquesta comunicació ve numerada referint-se només a aquells apunts que s'ha decidit analitzar aquí.

1.- INTRODUCCIÓ: paràgraf tercer

1.1.- Es proposa afegir l'article 24 de la Constitució espanyola com a font del sistema de torn d'ofici i assistència jurídica gratuïta.

2.- SISTEMES NACIONALS D'ASSISTÈNCIA JURÍDICA GRATUÏTA: DIVERSES OPCIONS. 2) ASSOCIACIONS AMB PROVEÏDORS D'ASSISTÈNCIA JURÍDICA NO ESTATALS

2.1.- Mostrem la nostra adhesió expressa al penúltim paràgraf d'aquesta pàgina que indica que els sistemes de prestació obligatòria no remunerats poden esdevenir de mala qualitat. Perquè és evident que res incentiva a mantenir la qualitat en la prestació del servei al llarg del temps. Ni tan sols en sistemes en què els advocats, pel seu escàs número, tinguin grans ingressos, perquè res els motivaria de forma continuada a atendre persones sense recursos.

2.2.- Pel que fa a establir consultoris jurídics a les universitats, cal dir que aquest sistema també funciona a Espanya per altres professions, com per exemple el col·lectiu dels psicòlegs. Universitats com la Universitat de Barcelona disposen de consultoris psicològics, malgrat que no és gratuït, desconeixem si es remunera als estudiants o només als professionals supervisors.

2.3.- En tot cas, aquest sistema de consultori universitari sembla insuficient pel volum de litigiositat del sistema espanyol. A més, no garanteix un servei de prou qualitat.



Alhora faria que advocats amb qualificació, formació i experiència adequades tinguessin encara menys designes de les actuals. No sembla un sistema adequat per Espanya.

3.- FINANÇAMENT DELS DIFERENTS SISTEMES

3.1.- Estem especialment d'acord amb la redacció del primer paràgraf, tot i que desitjaríem que es desenvolupés el seu contingut, sobretot des del punt de vista del prestador del servei jurídic (l'advocat, empresari que suporta despeses i un lucre cessant). Ho desenvoluparem més endavant.

3.2.- Seguidament mostrem també la nostra adhesió als següents paràgrafs on s'explica la necessitat de dotar pressupostàriament el servei per imperatiu legal, sinó també per convenciment de què aquest ha de ser suficientment ampli com per cobrir qualsevol necessitat de beneficiaris de l'assistència jurídica gratuïta i torn d'ofici, però alhora sense haver de suportar cap abús.

3.3.- Cal induir a què el legislador i els Col·legis modifiquin de comú acord la normativa que regula el TO i l'assistència gratuïta quan es detecti qualsevol situació que permeti abusos o situacions fraudulentas per part dels ciutadans. Estem proposant que es castigui al *free rider* que s'aprofita del sistema i que, en cas de ser massa abundant, distorsiona i corromp el sistema.

3.4.- Aprofitant que s'esmenta els estats on el finançament del torn d'ofici i assistència jurídica gratuïta és només a base de donacions, que el Grup d'Advocats Joves proposa que es creï la possibilitat de donacions privades finalistes destinades a la sustentació del nostre sistema, amb les següents condicions: (i) que no sigui en detriment del pressupost actual, ja prou escàs, (ii) que es beneficiï fiscalment als donants, (iii) que l'Estat, a través de la Fiscalia i Hisenda, i els Col·legis, controlin aquests donants, a fi de garantir la transparència del sistema i la independència dels advocats que presten el servei. D'altra banda, es podria limitar la figura d'aquest donant finalista a certes persones jurídiques. Per exemple: beneficiaris del sistema, advocats, col·legis, fundacions benèfiques, etc.

3.5.- En referència al penúltim paràgraf, voldríem indicar que cal anar amb molt de compte amb els sistemes de representació pròpia, ja que el seu abús pot produir indefensió. A canvi, creiem que cal incentivar la creació de designes d'advocats de torn d'ofici per a la resolució extrajudicial de conflictes, com a sistema d'abaratiment i augment de l'eficàcia.



4.- VIABILITAT I SOSTENIBILITAT DEL NOSTRE SISTEMA DE JUSTÍCIA GRATUÏTA

4.1.- Estem totalment d'acord en l'anàlisi que es fa del sistema de taxes, com un demèrit més d'aquesta reforma que tothom voldria abolir.

4.2.- També instem a l'Estat a dotar de prou recursos l'establiment de nous supòsits d'accés al sistema de TO i assistència jurídica gratuïta.

4.3.- El fet de pertànyer a un col·lectiu especialment indefens, quan existeixen les mesures de Dret substantiu a l'especial defensa d'aquest col·lectiu, no justifica un accés automàtic a l'assistència jurídica gratuïta. D'acord amb el fet que l'accés a la justícia no ha d'impedir mecanismes de control econòmic ex post, tot i que siguin menys eficaces que aquelles que es puguin establir ex ante.

4.4.- Recolzem i demanem que s'impulsi la funció que s'insinua a la comunicació de què les Comissions de TO persegueixin i recuperin en nom i per als advocats, a canvi d'una retribució justa i mínima, aquells beneficiaris del sistema que en realitat podrien sufragar les costes. Segurament seria possible establir aquest servei a través d'una autorització o mandat de l'advocat en favor de la Comissió per a dur a terme aquesta gestió, sovint tediosa.

De fet, aquesta gestió no només pot ser bona per a l'advocat sinó també per al bé col·lectiu del sistema, ja que impediria que beneficiaris que no ho haurien de ser s'aprofitin del sistema i del fet antieconòmic que suposa per a l'advocat haver d'enfortir-se i perseguir el seu client d'ofici.

4.5.- Pel que fa a què la formació dels advocats de torn d'ofici ha de ser contínua, obligatòria i de qualitat, hi estem totalment d'acord. A més, cal garantir que tots hi puguin accedir lliurement.

Coneixent el context actual i el legislador que ara crea normes, per al cas que aquesta formació no pugui ser gratuïta, cal exigir al legislador una protecció d'aquests advocats que han realitzat una inversió en formació i temps de manera que puguin recuperar aquesta inversió amb relativa rapidesa i seguretat.

4.6.- Finalment, proposem que la formació dels mòduls o de qualsevol retribució que pugui existir per als advocats de torn d'ofici i per a les institucions que suporten la burocràcia corresponent (col·legis) es formin de forma participativa. I ha de ser una participació real, plural, interterritorial, que busqui el consens, i que sobretot sigui racional. Cal fonamentar-la en plans de negoci reals i sostenibles que permetin a petits i mitjans advocats i despatxos on es presti el torn sostenir-se i obtenir un benefici relatiu i raonable. Tal memòria o estudi empresarial hauria d'incloure matisos territorials, jurisdiccionals i ser públic i un referent per tothom.

Creiem que quan es parla de sostenibilitat econòmica del sistema, cal parlar també de sostenibilitat empresarial per part de qui presta aquest servei. Cal protegir al prestador



de serveis que suporta costos iguals o superiors als companys però disposa de beneficis inferiors als companys.

4.7.- Instem amb la present comunicació a racionalitzar el sistema de mòduls i la retribució a fi d'evitar situacions injustes on els costos es disparen i la retribució esdevé ridícula, com ara actuacions de milers de folis enfront a actuacions més escasses, i que suposen ingressos iguals sense prendre en consideració de les dificultats.